

Olympiska spelen i Järfälla 1956

Jodå, rubriken stämmer – 1956 hölls faktiskt delar av de olympiska spelen i Järfälla!

Annars är det Melbourne som med all rätta förknippas med OS 1956. Det var för övrigt första gången som de olympiska spelen förlades till södra halvklotet – och den enda gång hittills som ett OS avgjorts i två länder och på två kontinenter. Anledningen var att Internationella olympiska kommittén, IOK, förbisåg det faktum att Australien hade oerhört stränga regler för karantän. Det innebar i praktiken att alla hästsporter inte kunde genomföras i Melbourne. Den svenska internationella kommittén, SOK, insåg snabbt problemet och beslöt redan i november 1953 att söka ryttardelen av spelen. Stockholm hade hård konkurrens av Paris, Rio de Janeiro, Berlin, Los Angeles och Buenos Aires. Efter omröstningen den 13 maj 1954 kunde dock Bo Ekelund från SOK skicka följande telegram: ”Stockholm won equestrian games please start organisation work.” Kostnaderna för ryttarspelen beräknades till 690 000 kronor.

Terrängritt på Järvafältet

Stockholms stadion blev huvudarena, där dressyr, hopp tävlingar och hoppmomentet i fälttävlan ägde rum. Distansritten avgjordes i Lilljansskogen. Men när det gällde själva terrängritten så förlades den till Järvafältet. Järvafältet användes då fortfarande som ett militärt övningsfält. Staten ägde alltså nästan all mark och man behövde inte söka tillstånd från olika privata markägare. Samtidigt bjöd Järvafältet på en omväxlande terräng med både skog och öppna marker samt nivåskillnader, vilket satte både ryttare och hästar på prov. Banan ansågs egentligen inte så svår, men natten innan regnade det ihållande och banan blev hal och oberäknelig. Av totalt 55 startande ekipage tvingades 14 att bryta.

Intresset från allmänheten var stort, närmare 40 000 åskådare följde terrängritten på plats. En av dem var den omvitnat hästsportsintresserade drottning Elizabeth av England, som också var hedersgäst vid invigningen på Stadion den 10 juni 1956. Själva invigningen förrättades av kung Gustav VI Adolf och prins Bertil.

Hinder 22

Start och mål på terrängbanan ägde



Minnessten för hästen Iller som stupade i olympisk fälttävlan.

Foto: Katinka Almrén

rum vid Fäboda på Sollentunasidan av Järvafältet. Banan sträckte sig både genom Sollentuna och Järfälla och bestod av 33 hinder. Hinder nummer 22 och den dramatik som utspelade sig där blev det stora samtalsämnet efteråt. Det var tänkt som en vattengrav och utgjordes av ett brett dike, men efter regnet blev det väldigt gytjtigt och många ekipage fick problem. För Johan Asker och hans häst Iller gick det riktigt illa. Iller halkade och föll vid hindret, fastnade i leran och kunde dras loss först efter en halvtimme. Då visade det sig att hans ena framben var så illa brutet att han var tvungen att avlivas. Iller sköts med pistol på platsen och fick sin grav i skogsdungen intill. Den tragiska olyckan fick stor uppmärksamhet i pressen och blev förstasida ett hårt slag för Johan Asker, men också för det svenska laget, som inte kunde fullfölja lagtävlingen. Den vanns istället av England – en av de engelska hästarna, Countryman III, ägdes för övrigt av drottning Elizabeth. Sverige vann dock det individuella guldet genom Petrus Kastenman och hans häst Illuster, som lyckades rida terrängritten felfritt och även vann det spännande hoppmomentet inne på Stadion. Överlag gick det bra för svenskarna i ryttarolympiaden. Henri St Cyr vann ett omdiskute-

rat guld i dressyr och fick ytterligare ett när Sverige vann lagtävlingen. Sämst gick det i hopp tävlingen, där Anders Gernandt blev bäste man på en 32:a plats. Anders Gernandt kom senare att under 30 års tid verka som publikkär expertkommentator i TV när det gällde hästsport.

Grindar, jordvallar och diken finns kvar

De olympiska ryttarspelens femtioårsjubileum högtidlighölls 2006 på Stockholms stadion med bland andra Petrus Kastenman som hedersgäst. Från de olympiska ryttarspelen i Järfälla finns det fortfarande spår att se på Järvafältet. Många av hindren, som utgjordes av grindar, jordvallar, diken och liknande, är fortfarande kvar. Så även platsen för det olycksdrabbade hinder nr 22, nära Molnsättra gård. Där lät Johan Asker fyra år senare resa en minnessten i granit över Iller. Texten är fortfarande fullt läslig och orden ”min trogne kamrat stupade här i olympisk fälttävlan den 13 juni 1956” vittnar i ett koncentrat om de olympiska spelens genomförande men också om en stor personlig förlust.